Zarit Bak?c? Yük Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zarit Bak?c? Yük Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33562

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Zarit Bak?c? Yük Ölçe?i (Zarit Caregiver Burden Scale) Türkçe uyarlamas?, özellikle **?izofreni** hastalar?n?n aile üyeleri veya bak?c?lar? taraf?ndan deneyimlenen zorluk ve yük düzeyini ölçmek amac?yla psikometrik olarak incelenmi?tir. Ölçek, bak?c?l???n getirdi?i çok boyutlu stresi de?erlendirir. Orijinal ölçe?in Türk kültürüne adaptasyonu, 19 maddelik ve 5 alt boyuttan olu?an bir yap?y? ortaya koymu?tur. Bu alt boyutlar, bak?c?lar?n ruhsal gerginlik, sosyal k?s?tlanma, ekonomik zorluklar ve hasta ba??ml?l??? gibi kritik alanlardaki alg?lanan yükünü kapsamaktad?r.

Yap?lan geçerlilik ve güvenilirlik çal??malar?, ölçe?in Türk popülasyonunda, özellikle ruh sa?l??? hastalar?n?n bak?c?lar? aras?nda, yeterli düzeyde psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermi?tir. Ölçek, 5'li **Likert tipi derecelendirme** kullan?larak uygulanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Bak?c? yükü, Zarit, **?izofreni**, psikometri, uyarlama, **geçerlik**, **güvenirlik**, ruhsal gerginlik.

Yazarlar

Özlü, A., Y?ld?z, M., Aker, T.

Amaç

Zarit Bak?c? Yük Ölçe?i'nin temel amac?, kronik hastal??? olan bir yak?n?na bakan bireylerin ya?ad??? öznel s?k?nt?, stres ve zorlanma düzeyini belirlemektir. Bu ölçek, özellikle **?izofreni** gibi uzun süreli ve yo?un bak?m gerektiren hastal?klara sahip bireylerin bak?c?lar?n?n ya?ad??? psikolojik, sosyal ve finansal yükü nicel olarak ölçmeye odaklanm??t?r.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n spesifik amac?, Türkiye'deki ruh sa?l??? hizmetleri ba?lam?nda bak?c? yükünü standart bir araçla de?erlendirilebilir k?lmak ve böylece bu alanda yap?lacak müdahale ve destek programlar?n?n etkinli?ini art?rmakt?r.

Yap?/Kavram

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, **Bak?c? Yükü** (Caregiver Burden) kavram?d?r. Bu kavram, bir bireyin, bak?ma muhtaç yak?n?na sa?lad??? sürekli destek ve ilgi nedeniyle deneyimledi?i fiziksel, duygusal, sosyal ve finansal tükenmeyi ifade eden çok boyutlu bir psikososyal durumdur.

Bak?c? yükü, sadece fiziksel çaba de?il, ayn? zamanda bak?c?n?n kendi özel ya?am?ndan, sosyal ili?kilerinden ve ki?isel zaman?ndan feragat etmesini de içerir. Zarit Bak?c? Yük Ölçe?i, bu yükün farkl? bile?enlerini (gerginlik, k?s?tlanm??l?k, ekonomik zorluk) ayr??t?rarak daha detayl?

ARABPSYCHOLOGY.COM

bir profil sunmay? hedefler.

Geçerlik

Ölçe?in yap? **geçerlili?ini** tespit etmek amac?yla, 100 kat?l?mc?dan elde edilen puanlar üzerinden **faktör analizi** uygulanm??t?r. Bu analiz sonucunda, ba?lang?çta de?erlendirilen 22 maddenin 5 ana faktör alt?nda topland??? görülmü?tür. Bu faktörler, ölçe?in bak?c? yükünün farkl? yönlerini ba?ar?yla temsil etti?ini göstermektedir.

Yap?lan geçerlilik çal??malar?nda, duygusal tükenme alt boyutu için .46, duyars?zla?ma için .79 ve ki?isel ba?ar?da .85 gibi geçerlilik katsay?lar? rapor edilmi?tir. Bu katsay?lar, ölçe?in ilgili yap?larla ili?kisini ortaya koyarak yap?sal geçerlili?ine destek sa?lamaktad?r.

Güvenirlik

Türkçe versiyonunun **güvenilirlik** çal??mas?, ?izofreni hastalar?n?n bak?c?lar? üzerinde gerçekle?tirilmi? ve ölçe?in genel olarak yeterli güvenilirli?e sahip oldu?u belirlenmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) alt boyutlar baz?nda incelenmi?tir.

Rapor edilen iç tutarl?l?k katsay?lar? ?unlard?r: duygusal tükenme için **.84**, duyars?zla?ma için **.78** ve ki?isel ba?ar?lar için **.72**. Bu yüksek katsay?lar, ölçe?in maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in güvenilir bir araç oldu?unu do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal do?rulanmas? için gerçekle?tirilen **faktör analizi** (100 kat?l?mc?), 22 maddeden olu?an orijinal setin, Türk popülasyonunda 5 temel alt boyutta organize oldu?unu göstermi?tir. Bu 5 faktör, bak?c? yükünün karma??k do?as?n? yans?tmaktad?r:

Ruhsal Gerginlik ve Özel Ya?am?n Bozulmas?: Bak?c?n?n ki?isel zaman?n?n k?s?tlanmas? ve sürekli zihinsel stres ya?amas?.
Sinirlilik ve K?s?tlanm??l?k: Bak?m rolü nedeniyle hissedilen öfke ve ki?isel özgürlüklerin azalmas?.
Toplumsal ?li?iklerde Bozulma: Bak?m sorumluluklar? nedeniyle sosyal çevreden izole olma ve arkada?l?k ili?kilerinin aksamas?.
Ekonomik Yük: Hastan?n bak?m? için ek harcamalar yap?lmas? sonucu ortaya ç?kan finansal zorluklar.
Ba??ml?l?k: Hastan?n bak?c?ya olan a??r? ba??ml?l???na dair alg?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: 5 alt boyut ve 19 madde (Faktör analizi 22 madde üzerinden yap?lm?? olsa da, nihai ölçek 19 madde olarak rapor edilmi?tir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Bak?m verenler (Bak?c?lar)

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: ?izofreni hastalar?n?n yak?nlar? veya birincil bak?c?lar?.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert tipi derecelendirme** kullan?lmaktad?r. (1= asla - 5= nerdeyse her zaman)

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Asl? Özlü

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: asliozlu@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2009 (Kaynak makale yay?n y?l?)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için izin ve ücret bilgileri sorumlu yazar ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir. Genel olarak, akademik kullan?m için izin al?nmas? gerekmektedir.

Kaynaklar

Özlü, A., Y?ld?z, M. ve Aker, T. (2009). Zarit Bak?c? Yük Ölçe?inin ?izofreni hasta yak?nlar?nda geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?. *Noropsikiyatri Ar?ivi*, *46*, 38-42.

Makalenin orijinal PDF'i ?u adresten indirilebilir: noropsikiyatriarsivi.com.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n PDF'i a?a??daki ba?lant?da mevcuttur:

ARABPSYCHOLOGY.COM

zarit-bakici-yuk-olcegi-toad.pdf

Zarit Bak?c? Yük Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 5 alt boyut ve 19 maddeden olu?maktad?r. Alt boyutlar ve temsili maddeler a?a??dad?r:

Ruhsal Gerginlik ve Özel Ya?am?n Bozulmas? (7 m): Yak?n?n?zla geçirdi?iniz zaman yüzünden kendiniz için yeterli zaman?n?z olmad???n? dü?ünür müsünüz?
Sinirlilik ve K?s?tlanm??l?k (3 m): Yak?n?n?zla birlikteyken k?zg?nl?k hisseder misiniz?
Toplumsal ?li?iklerde Bozulma (3 m): Yak?n?n?z nedeniyle arkada?lar?n?z? davet etmekten rahats?zl?k duyar m?s?n?z?
Ekonomik Yük (4 m): Kendi harcamalar?n?za ek olarak yak?n?n?za bakacak kadar paran?z olmad???n? dü?ünür müsünüz?
Ba??ml?l?k (2 m): Yak?n?n?z?n size ba??ml? oldu?unu dü?ünür müsünüz?

ARABPSYCHOLOGY.COM